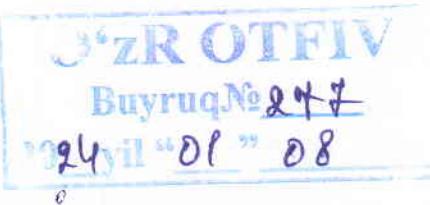

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

*70840103 – Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi
magistratura mutaxassisligining*

MALAKA TALABI

Toshkent 2024

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:
Samarqand davlat veterinariya meditsinasи, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil “01” 08 dagi 244-sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur malaka talablar “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlari va kadrlar buyurtmachilar takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r	bet
1. Umumiy tavsifi.....	4
1.1. Qo'llanish sohasi	4
1.1.1. Malaka talabining qo'llanishi	4
1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilar.....	4
1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.....	4
1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari.....	5
1.2.4. Kasbiy vazifalari.....	5
2. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar	7
3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.....	8
4. Fanlar katalogining tuzilishi.....	9
Bibliografik ma'lumotlar	10
Kelishuv varag'i	11

1. Umumiy tavsif

70840103 – Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi magistratura mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta’lim shaklida amalga oshiriladi. Magistratura dasturining me’yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabaning qo‘llanilishi

Malaka talabi 70840103 – Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi magistratura mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta’lim muassasalarini uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilarini:

mazkur magistratura mutaxassisligi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas’ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim muassasalarining boshqaruvi xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv-uslubiy boshqarma (bo‘limi) boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o‘qituvchilar;

magistratura mutaxassisligining o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta’lim muassasasining talablar;

magistratura bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi davlat attestatsiya komissiyalari;

ta’limni boshqarish bo‘yicha vakolatlari davlat organlari;

oliy ta’lim muassasalarini moliyalashtirishni ta’minlovchi organlar;

oliy ta’lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatlari davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot hamda korxonalar;

oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilarini va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari:

Veterinariya sohasidagi mutaxassislik bo‘lib, barcha ta’lim muassasalarida mutaxassislikka oid fanlarni o‘qitish, O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy tadqiqot institutlari, markazlari, ilmiy ishlab chiqarish birlashmalarida ilmiy tadqiqot faoliyatini yuritish, hayvonlarni kasalliklarini davolash, oldini olish, mahsuldarligi va serpushtligini oshirishda farmakologik vositalarni qo‘llash, dori xomashyolarini izlab topish va dori tayyorlash, hayvonlarni zaharlanish sabablarini aniqlash, tashxisi, davolash va oldini olish chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish, hayvonlarga veterinariya xizmati ko‘rsatishni tashkillashtirish vositalari, usullari va uslublari majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning ob’yektlari:

oliy ta’lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta’lim muassasalarida pedagogik faoliyat, Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarida hamda oliy ta’lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyati va jarayonlar, Qishloq xo‘jaligi vazirligi huzuridagi Veterinariya va chovvachilikni rivojlantirish qo‘mitasi va uning tasarrufidagi barcha veterinariya ob’yektlari, davlat va nodavlat, shaxsiy veterinariya tashkilotlari;

fermer, shirkat va shaxsiy xo‘jaliklarida veterinariya xizmati jarayonlari, parrandachilik fabrikalari va fermalarining parrandalariga veterinariya xizmati

jarayonlari, kasal qoramol, ot, qo'y-echki, yilqi, cho'chqa, it va parrandalarga veterinariya xizmati jarayonlari;

har xil dori-darmonlar va davolash vositalari, har xil oziqa aralashmalari, vitaminli hamda to'qima preparatlari, veterinariya va maxsus diagnostik hamda davolash asbob-uskunalar, veterinariya va maxsus diagnostik hamda davolash apparaturalari va har xil reaktivlarni qo'llash jarayonlari.

1.2.3.Kasbiy faoliyatlarning turlari:

- *ilmiy-tadqiqot;*
- *pedagogik;*
- *tashkiliy-boshqaruv;*
- *ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish;*
- *axborot-tahliliy faoliyat;*
- *tadbirkorlik;*

1.2.4. Kasbiy vazifalari:

70840103-Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarinmng sohalari, ob'yektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatda:

ilmiy faoliyatni tashkil qilish;

ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o'tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni amaliyotga tavsiya etish;

ilmiy maqolalar, tezislar va risolalar tayyorlashda ishtirok etish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy sharhlarni va bibliografiyalarni tuzish;

ilmiy adabiyotlar va internet tarmog'ida eng yangi ilmiy, konstrukturlik, texnologik va ekspluatatsion yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'naltirgan holda qidirish va topish;

ilmiy seminar va konferensiyalarni tashkil etish, o'tkazish hamda faol ishtirok etish;

mos mutaxassislik mavzusi bo'yicha ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqish;

ilmiy mahorati va malakasini muntazam oshirib borish.

Pedagogik faoliyatda:

oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida mutaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv-uslubiy faoliyat yuritish;

ma'ruzalar, uslubiy qo'llanmalar va o'quv adabiyotlarini tayyorlash hamda tahrir qilishda ishtirok etish;

o'quv jarayonini tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o'qitishning texnik vositalaridan foydalanib o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish;

elektron (e-learning), mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o'quv-metodik majmualarni mukammal o'zlashtirish;

pedagogik mahorati va malakasini muntazam oshirib borish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

fujarolik jamiyatining dolzarb masalalarini bilishi, O'zbekiston rivojlantirish strategiyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtayi nazarga ega bo'lishi;

dunyoqarash bilan bog‘liq falsafiy bilimlarga tizimli ega bo‘lishi, mustaqil tahlil qila olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

vatan tarixini bilishi, ma’naviy milliy va umuminsoniy qadriyatlar masalalari yuzasidan o‘z fikrini bayon qila olishi va ilmiy asoslay bilishi, milliy istiqlol g‘oyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtayi nazarga ega bo‘lishi;

ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish;

tashkilot va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy bilimlarni qo‘llash orqali boshqarish;

tashkilot, korxona va ularning alohida bo‘linmalari tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag‘batlantirish tizimini yo‘lga qo‘yish;

birlamchi ishlab chiqaruvchi bo‘g‘in ishini tashkil qilish va boshqarish;

bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;

kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyatga tadbiq etish, ishlab chiqarish jarayonida sifatni boshqarish;

korxonalar tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida ishlab chiqishda hamda qarorlarni muqobil variantini tanlab olishni asoslashda ishtirop etish;

zamonaviy axborot texnologiyalardan boshqaruva foydalanish;

atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish.

Ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish faoliyatda:

veterinariya korxonalari faoliyatini rejalashtirishda ishtirop etish;

klaster, fermer, dehqon xo‘jaliklari, parrandachilik fermalarida veterinariya faoliyatini rejalashtirishda ishtirop etish;

hayvonlar va parrandalarning kasalliklariga tashxis qo‘yishni ilmiy asosda tashkil etish va davolash ishlari bo‘yicha zamonaviy veterinariya xizmatini ko‘rsatish;

kasalliklarni zamonaviy usullardan foydalangan holda tashxislash va davolash;

hayvonlar va parrandalar kasalliklariga tashxis qo‘yish va davolash bilan bog‘liq veterinariya hujjatlarini yuritish;

hayvonlar va parrandalarning kasalliklariga tashxis qo‘yish, qiyosiy tashxis qo‘yish va davolashda ishlatiladigan vositalari va preparatlar, asbob uskunalar, reaktivlarni saqlash va ulardan samarali foydalanish;

hayvonlar va parrandalarning kasalliklarini oldini olish bo‘yicha choratadbirlarni amalgaga oshirish;

veterinariya xizmatini ko‘rsatish uchun yangi texnologiyalarni ishlab chiqish va ilg‘or, zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash;

veterinariyada qo‘llaniladigan yangi dori vositalari va usullarini ishlab chiqish;

veterinariya korxonalarining biznes loyihasini ishlab chiqish va tahlil qilish;

veterinariya korxonalarining eksport va import faoliyatini tahlil etish;

tabiiy resurslarni muhofaza qilish va hayot faoliyati xavfsizligi qoidalarini ta’minlash;

ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;

ishlab chiqarish jarayonlari va resurslaridan foydalanishni rejalashtirish,

favqulodda sodir bo‘lishi mumkin bo‘lgan xavf-xatarlarni tahlil qilish;

ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish korxonalariga investitsiyalarni jalg qilish mexanizmlarini qo‘llash, investitsion loyihalarni ishlab chiqish va boshqarish.

Axborot-tahliliy faoliyatda:

loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo‘yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash;

Tadbirkorlik faoliyatida:

yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar:

davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

og‘zaki va yozma shaklda davlat tili qoida va me’yorlariga amal qilgan holda fikr, mulohaza, g‘oya, taklif, ta’rif va xulosalami mantiqiy, to‘g‘ri, asosli va aniq bayon etish hamda ifodalay olishi;

o‘qitishning ilg‘or, zamonaviy texnologiyasini bilish va undan kasb faoliyatida zamonaviy ilmiy asosda foydalana olish;

pedagogik faoliyatda axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanishni hamda veterinariyaga oid fanlarni o‘qitishning mazmuni, shakl, metod va vositalarini bilish;

olingen kasbiy tajribani tanqidiy ko‘rib chiqish, o‘z-o‘zini rivojlantirish, malaka oshirish va o‘z kasbiy faoliyatining turi hamda xarakterini o‘zgartirishga qodir bo‘lishi;

yangi bilimlarni mustaqil egallashi, o‘z ustida ishlashi va mehnati faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

raqamlashtirish jarayonida me’yoriy hujatlardan foydalana olish, sohani raqamlashtirish sharoitida ma’lumotlarni qayta ishlashning asosiy usullari va vositalarini o‘zlashtirish, intellektual boshqaruv tizimlarida ishlash ko‘nikmalariga ega bo‘lish;

bulutli texnologiyalardan foydalana olish, buyumlar internet texnologiyasining mohiyati va ahamiyatini tushunish, telemeditsina, telekonferensiya va videoaloqa bilan ishlash ko‘nikmalariga ega bo‘lish, raqamlashtirish sharoitida axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish;

ilmiy-tadqiqot metodologiyasi va ilmiy-amaliy tadqiqotlar olib borish, tajriba natijalarini qayta ishlash va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish;

veterinariya sohasiga oid ilmiy muammolarni mustaqil tahlil qila olish, ilmiy maqolalar tayyorlash va tahrir qilish, ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlarni tashkillashtirishda ishtirok etish;

ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, ilmiy tadqiqot ishlari natijalarini rasmiylashtirish va joriy qilish, tadqiqot olib borish ko‘nikmalariga ega bo‘lish;

o‘zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko‘rib chiqish va tahlil qilish, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olish;

ta’lim sifati va samaradorligini oshirishga innovatsion yondoshishni bilish;

ilmiy faoliyati natijalari bo‘yicha davlat va xorijda e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash ko‘nikmalariga ega bo‘lish;

davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo‘lish;

ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish ko‘nikmalariga ega bo‘lish;
boshqaruv qarorlarini qabul qilish;
o‘z faoliyatida me’yoriy-xuquqiy hujatlardan foydalana olishi, o‘zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilish;
chorvachilik tarmoqlarida veterinariya ishini tashkil etish, boshqarish jarayonlarini rejalashtirish va uni boshqarish;
hayvonlar va parrandalar kasalliklari va ular oqibatida kelib chiqadigan iqtisodiy zararlarni oldindan aniqlash, tahlil qilish va ularni bartaraf etish chora-tadbirlarini amalga oshirish;
veterinariya sohasida qo‘llaniladigan birlamchi hujatlar va yo‘riqnomalarni ishlab chiqish;
veterinariya sohasiga oid zamonaviy axborot texnologiyalari tizimini yaratish va ularning ekspluatatsiyasi bilan bog‘liq bo‘lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilishda ishtirot etish;
fikrlar har xil bo‘lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish;
birlamchi ishlab chiqarish ishini tashkil qilish va uni boshqarish;
bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natjalarini baholash.
turli xildagi zaharli moddalarini qo‘llash qoidalarini, zaharlanishlarni davolashda to‘g‘ri tavsiya berish va qo‘llash ko‘nikmalariga ega bo‘lish, zahar va zaharlanish to‘g‘risida, zaharlanish hollarida tez va aniq tashxis qo‘yish ko‘nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo‘lish;
dori moddalarining dozalari, farmakodinamikasi, farmakokinetikasi va ta’sir xususiyatlari to‘g‘risidagi ko‘nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo‘lish;
chorvachilik va veterinariya amaliyotida keng qo‘llanilayotgan zamonaviy pestitsidlarning o‘ziga xos ta’sir xususiyatlari, ularni amalda qo‘llashdagi ehtiyyot choralarini va qoidalarini bilish ko‘nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo‘lish;
hududlardagi mavjud bo‘lgan tabiiy zaharli o‘simliklar tasnifi, tarkibidagi asosiy ta’sir etuvchi zaharli moddalar, ularni hayvonlar organizmidagi tosikodinamik va toksikokinetik xususiyatlarini bilish ko‘nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo‘lish;
qishloq xo‘jalik hayvonlari va parrandalarda uchraydigan yurak qon-tomir, nafas tizimi, ovqat hazm qilish, qon, siydkay ayirish organlari, markaziy asab tizimi, immun tizimi, organizmda moddalar almashinushi buzilishlarida qo‘llanadigan dori vositalarini ta’sir qilish mexanizmini tahlil qilish va qo‘llash ko‘nikmasiga va ularni tahlil qilib baholash malakasiga ega bo‘lish.

3. Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar.

Amaliyot ilmiy-pedagogik ish va ilmiy tajriba orttirish bo‘yicha tegishli amaliy ko‘nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta’lim mutaxassisligi bo‘yicha quyidagi amaliyotlar o’tkaziladi:

Ilmiy-pedagogik ish;

Ilmiy amaliyot (tajriba orttirish).

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T/r	Fanning malakaviy kodi	O‘quv fanlari, bloklari va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Fan o‘tiladigan semestr
1.00		MAJBURIY FANLAR	1380	46	
1.01	SRT1104	Sohada raqamli texnologiyalar	120	4	1
1.02	ITM1104	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi	120	4	1
1.03	MFO‘M1104	Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi	120	4	1
1.04	KT1108	Klinik toksikologiya	240	8	1,2
1.05	KF1108	Klinik farmakologiya	240	8	1,2
1.06	PGT1206	Pestitsidlar gigiyenasi va toksikologiyasi	180	6	2
1.07	ZO‘T1206	Zaharli o‘simliklar toksikologiyasi	180	6	2
1.08	VF1306	Veterinariya farmakoterapiyasi	180	6	3
2.00		TANLOV FANLARI	420	14	
		<i>Tanlov fanlar (3 ta fan)</i>	420	14	1,2,3
		Jami	1800	60	
Kvalifikatsiyasi					
3.00		ILMIY FAOLIYAT	1800	60	
3.01		Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash hamda himoya qilish	1080	36	1,2,3,4
3.02		Ilmiy-pedagogik ish	540	18	1,2,3,4
3.03		Ilmiy amaliyot (tajriba orttirish)	180	6	4
		Jami	1800	60	
		HAMMASI	3600	120	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'yekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va fan dasturi (magistratura dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, e-learning va m-learning texnologiyalari, veterinariya farmakologiyasi, veterinariya toksikologiyasi, farmatsiya, farmakodinamika, farmakokinetika, toksikodinamika, toksikokinetika, ximioterapiya, farmakoterapiya, farmakoprofilaktika, farmakoanaliz, galen preperatlari, dori moddalari, tayyorlash texnologiyasi, sinergizm, antogonizm, antidotterapiya, klinik farmakologiya, ilmiy boshqarish, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modellar va modellash, fan ishchi dasturlari, zamonaviy o'lechov asboblari, ilmiy tadqiqotlarni tashkil qilish, virtual elektron bilim manbalari.

